

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2023 YILI
**FAALİYET GENEL
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Eylül 2024

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2023 YILI

FAALİYET GENEL

DEĞERLENDİRME RAPORU

Eylül 2024

2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 39'uncu maddeleri gereği hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

GENEL ÇERÇEVE	1
1.1. Giriş	1
1.2. Değerlendirmelerin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı	2
İDARE FAALİYET RAPORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	5
2.1. Sunum ve İçerik Yönünden Değerlendirme	6
2.2. Mali Bilginin Değerlendirilmesi.....	7
2.3. Performans Bilgisinin Değerlendirilmesi	10
GENEL FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
3.1. Sunulan Bilgilere İlişkin Değerlendirme	14
3.2. Sosyal Güvenlik Kurumunun Mali Bilgilerine İlişkin Değerlendirme.....	16
3.3. Kamu Borç Yönetimi Kapsamında Sunulan Mali Bilginin Değerlendirilmesi	16
MAHALLİ İDARELER GENEL FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	19
4.1. Sunulan Bilgilere İlişkin Değerlendirme	20
EKLER.....	23

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Değerlendirme Kapsamına Alınan Kurum Sayısı.....	5
Şekil 2: Sunum ve İçerik Yönünden Değerlendirme	7
Şekil 3: Mali Tablo Bilgisinin Değerlendirilmesi	8
Şekil 4: Bütçe Uygulama Sonuçlarının Raporlanmasının Değerlendirilmesi	10
Şekil 5: Performans Bilgisinin Değerlendirilmesi	11

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL ÇERÇEVE

1.1. Giriş

Sayıştay tarafından yürütülen denetimlerin amacı; bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu mali yönetiminin hukuka uygun olarak yürütülmesi ve kamu kaynaklarının korunması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi, hesap verme sorumluluğu ile mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır. Sayıştay, bu amaçlar doğrultusunda kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetleyerek sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar.

Bu kapsamda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu gereğince Sayıştay tarafından düzenlenmesi gereken raporlar arasında yer alan Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu; kamu idareleri tarafından Sayıştaya gönderilen idare faaliyet raporları, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Genel Faaliyet Raporu ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nun değerlendirme sonuçları dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu'nun amacı stratejik plan, performans programı ve bütçe ilişkisi bağlamında üst yöneticilerin güvence beyanı vererek kamuoyuna açıkladığı mali bilgi ve performans bilgisinin doğruluğuna güvence vermektir.

Faaliyet raporlarında yer alan bilgilerin denetim sonuçları ile karşılaştırılması sonucunda hazırlanan Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, kamu kaynaklarını kullananların faaliyet sonuçları hakkında doğru ve güvenilir bilgi sağlaması ve kamu hizmeti yürütenlerin yönetsel hesap verme sorumluluklarını geliştirmesi yoluyla kamu mali yönetiminde saydamlık ve hesap verme sorumluluğuna dayalı stratejik yönetim anlayışının geliştirilmesinde önemli bir araçtır.

2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, 5018 sayılı Kanun'un 41'inci ve 6085 sayılı Kanun'un 39'uncu maddeleri ile Faaliyet Raporları Değerlendirme Rehberi'ne göre;

- Kamu idareleri üst yöneticileri tarafından hesap verme sorumluluğu çerçevesinde kamu idarelerinin faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde hazırlanan 2023 yılı idare faaliyet raporlarında,
- Merkezi yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının 2023 yılındaki faaliyet sonuçlarına ve mahalli idarelerin mali yapılarına ilişkin genel değerlendirmeleri içerecek şekilde Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nda,
- Mahalli idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporları esas alınarak mahalli idarelerin genel durumunu ortaya koymak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nda

yer alan bilgilerin kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelerle belirlenen sunum kriterlerini ve süreç gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığının tespit edilmesi ile 2023 yılı dış denetim sonuçları dikkate alınarak ilgili raporlardaki bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi suretiyle hazırlanmıştır.

2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ile Sayıştay, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesini teminen kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında yeterli ve güvenilir bilgiler sunmayı ve kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

1.2. Değerlendirmelerin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı

Değerlendirmelerin dayanağı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, ilgili yönetmelikler ile Sayıştay denetim ve değerlendirme rehberleridir.

Değerlendirmeler stratejik plan, performans programı ve bütçe ilişkisi bağlamında üst yöneticilerin güvence beyanı vererek kamuoyuna açıkladığı mali bilgi ve performans bilgisinin doğruluğuna güvence vermek amacıyla yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda değerlendirmeler; Genel Faaliyet Raporu, Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu ve İdare Faaliyet Raporlarının 5018 sayılı Kanun ile ilgili yönetmeliklerde belirtilen sunum kriterlerine ve süreç gerekliliklerine uygunluğu ile raporlarda

yer alan bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği bakımından Sayıştay Faaliyet Raporları Değerlendirme Rehberi'ne göre yapılmıştır.

5018 sayılı Kanun ile mali yönetim ve kontrol sistemi sonuç odaklı bir anlayış çerçevesinde; etkinlik, verimlilik, ekonomiklik, saydamlık ve hesap verebilirlik kavramları üzerine inşa edilmiştir. 5018 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte kamu idarelerinin, orta ve uzun vadeli amaç ve hedefleri ile göstergelerine stratejik planlarında yer vermeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda stratejik planda yer alan amaç ve hedeflerin performans programlarında yıllık performans hedeflerine dönüştürülerek bütçe bağlantısının kurulması öngörülmüştür. Mali yılın sonunda ise kamu idareleri performanslarını, hazırlayacakları faaliyet raporları aracılığıyla yine ilgili hedef ve göstergelerle ilişkilendirerek raporlamakla sorumludur. Bu itibarla söz konusu üç doküman; stratejik yönetim süreci, hesap verebilirlik ve mali saydamlığa esas teşkil eden en önemli belgelerdir.

6085 sayılı Kanun'un Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu başlıklı 39'uncu maddesinde ise, kamu idareleri tarafından gönderilen idare faaliyet raporlarının, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nun ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan Genel Faaliyet Raporu'nun denetim grup başkanlıklarınca denetim sonuçları da dikkate alınarak değerlendirileceği belirtilmiştir.

Yukarıda adı geçen düzenlemelerin gereği olarak bu raporda yer alan tespitler, yürütülen düzenlilik denetimleri ile idare faaliyet raporları değerlendirme sonuçları esas alınarak yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

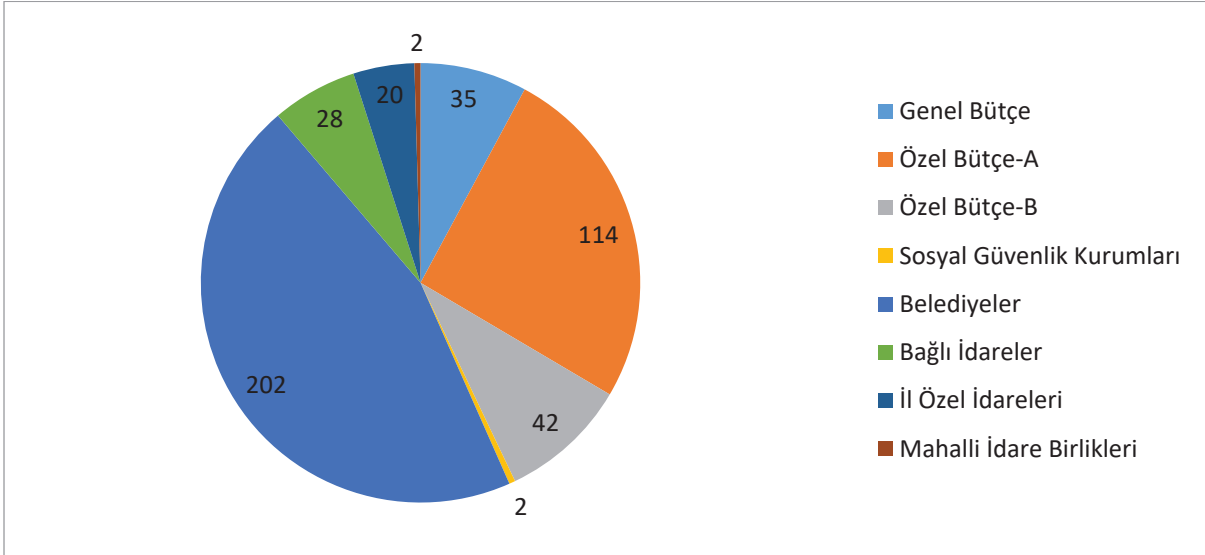
İDARE FAALİYET RAPORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

İdare faaliyet raporları, idarelere ilişkin genel bilgi, amaç ve hedefler ile hesap verebilirlik ve mali saydamlık ilkeleri çerçevesinde faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde üst yönetici tarafından hazırlanır ve idarenin kurumsal kapasitesi ile mali bilgi ve performans bilgisini içerir.

Bu bölümde idare faaliyet raporlarına ilişkin yapılan değerlendirmeler; 5018 sayılı Kanun ile ilgili yönetmeliklerde belirtilen sunum kriterlerine ve süreç gerekliliklerine uygunluğu ile raporlarda yer alan bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği bakımından Faaliyet Raporları Değerlendirme Rehberi'ne göre yapılmıştır.

Değerlendirmeler aşağıdaki grafikte gösterildiği üzere; 35 genel bütçeli kamu idaresi, 114 özel bütçeli idare (yükseköğretim kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri), 42 özel bütçeli diğer idare, 2 sosyal güvenlik kurumu, 20 il özel idaresi, 202 belediye, 28 bağlı idare ve 2 mahalli idare birliği olmak üzere toplam 445 kamu idaresinin faaliyet raporu değerlendirmeleri ve denetim sonuçları dikkate alınarak yapılmıştır.

Şekil 1: Değerlendirme Kapsamına Alınan Kurum Sayısı

2.1. Sunum ve İçerik Yönünden Değerlendirme

Bu bölümde idare faaliyet raporları, sunum ve içeriğe ilişkin ilgili mevzuat hükümleri göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yapılan tespitler ve genellik arz eden eksiklikler şu şekilde sıralanabilir:

1) İdare faaliyet raporlarının; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumlarınca izleyen mali yılın en geç Şubat ayı, il özel idarelerince Mart ayı, belediyeler ile mahalli idare birlikleri tarafından ise izleyen mali yılın en geç Nisan ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, Sayıştay tarafından değerlendirmeye tabi tutulan kamu idarelerinden 6'sının faaliyet raporunu yayımlamadığı görülmüştür. Bu idarelerin 4'ü belediye, 1'i bağlı idare ve 1'i mahalli idare birliğidir.

2) İdare faaliyet raporunu yayımlayan 439 kamu idaresinden ise 75'inin yayımlama tarihinin mevzuat gerekliliğine uygun olmadığı tespit edilmiştir. Bu idarelerden 11'i genel bütçeli idare, 12'si özel bütçeli idare, 4'ü özel bütçeli diğer idare, 36'sı belediye, 9'u bağlı idare, 2'si il özel idaresi ve 1'i mahalli idare birliğidir.

3) Mali saydamlık ilkesi gereğince idare faaliyet raporlarında bulunması gereken başlıklar ve içerikler ilgili yönetmeliklerde belirlenmiştir.

Bu kapsamda yapılan değerlendirme neticesinde bahse konu kamu idarelerinden 320'sinin öngörülen tüm bölümleri (genel bilgiler, amaç ve hedefler, öneri ve tedbirler gibi) içerecek şekilde faaliyet raporlarını hazırladığı, diğer 119 kamu idaresinin ise öngörülen bölümlerden en az birine idare faaliyet raporlarında yer vermediği görülmüştür. Bu idarelerden 6'sı genel bütçeli idare, 37'si özel bütçeli idare, 5'i özel bütçeli diğer idare, 58'i belediye, 3'ü bağlı idare, 9'u il özel idaresi ve 1'i sosyal güvenlik kurumudur.

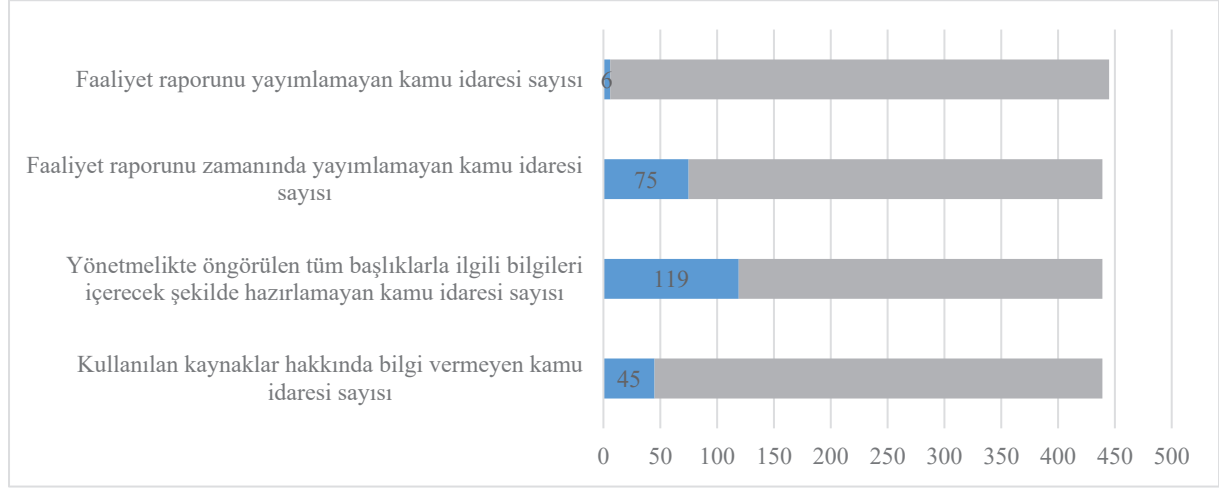
4) İdare faaliyet raporlarında "Mali Bilgiler" başlığı altında kullanılan kaynaklar hakkında bilgi verilmelidir.

Yapılan inceleme neticesinde kamu idarelerinden 45'inin faaliyet raporunda kullanılan kaynaklar hakkında bilgi vermediği tespit edilmiştir. Bu idarelerden 4'ü genel bütçeli idare, 8'i özel bütçeli idare, 1'i özel bütçeli diğer idare, 27'si belediye, 1'i bağlı idare ve 4'ü il özel idaresidir.

Yukarıda açıklanan ve aşağıdaki grafikte özetlenen tespitler ışığında; idare faaliyet raporlarının, öngörülen tarihte hazırlanmasının ve mevzuatın öngördüğü tüm bilgileri

içermesinin, mali saydamlık ve tam açıklama ilkeleri açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Şekil 2: Sunum ve İçerik Yönünden Değerlendirme

2.2. Mali Bilginin Değerlendirilmesi

2.2.1. Mali Tablo Bilgisinin Değerlendirilmesi

1) İdare faaliyet raporlarında “Mali Bilgiler” başlığı altında bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu gibi temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verilmelidir.

Yapılan inceleme neticesinde 258 kamu idaresinin faaliyet raporunda temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer vermediği görülmüştür. Bu idarelerden 21’i genel bütçeli idare, 74’ü özel bütçeli idare, 19’u özel bütçeli diğer idare, 2’si sosyal güvenlik kurumu, 116’sı belediye, 10’u bağlı idare, 1’i mahalli idare birliği ve ve 15’i il özel idaresidir.

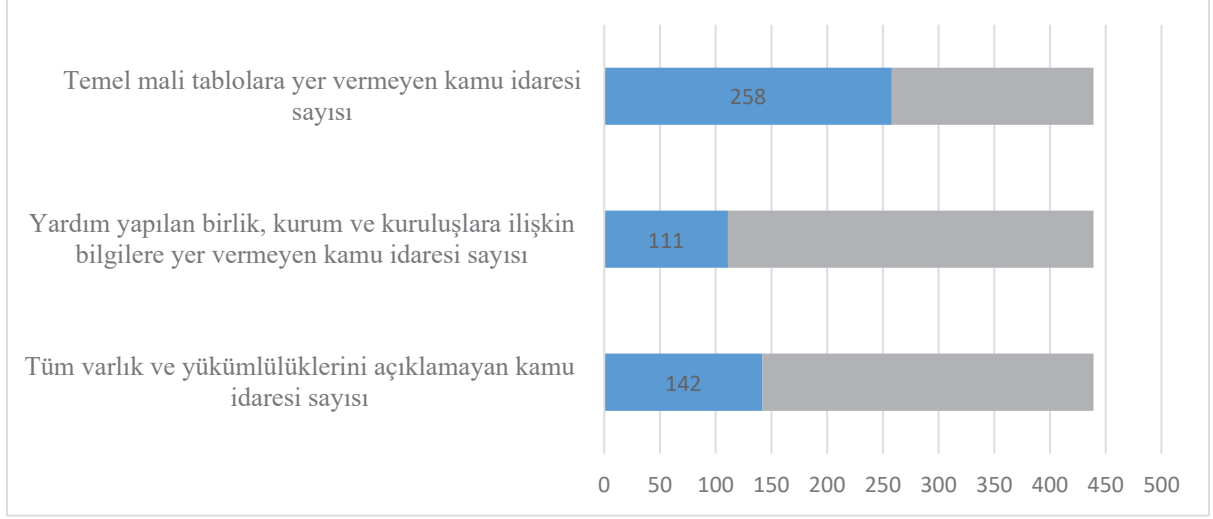
2) “Mali Bilgiler” başlığı altında yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer verilmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde 111 kamu idaresinin yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşlara ilişkin bilgilere idare faaliyet raporunda yer vermediği görülmüştür. Bu idarelerden 7’si genel bütçeli idare, 13’ü özel bütçeli idare, 3’ü özel bütçeli diğer idare, 1’i sosyal güvenlik kurumu, 80’i belediye, 1’i bağlı idare ve 6’sı il özel idaresidir.

3) İdare faaliyet raporlarında “Mali Bilgiler” başlığı altında tüm varlık ve yükümlülüklerin açıklanması gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde kamu idarelerinden 142'sinin tüm varlık ve yükümlülüklerini faaliyet raporlarında açıklamadığı tespit edilmiştir. Bu idarelerden 14'ü genel bütçeli idare, 35'i özel bütçeli idare, 5'i özel bütçeli diğer idare, 70'i belediye, 6'sı bağlı idare, 10'u il özel idaresi, 1'i mahalli idare birliği ve 1'i sosyal güvenlik kurumudur.

Şekil 3: Mali Tablo Bilgisinin Değerlendirilmesi

Yukarıda da bahsedildiği gibi değerlendirmeye tabi tutulan kamu idarelerinin yaklaşık %59'u faaliyet raporunda temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer vermemiş, yaklaşık %32'si ise tüm varlık ve yükümlülüklerini açıklamamıştır. Bu durum, faaliyet raporlarıyla amaçlanan mali bilgiye yönelik kamuya hesap verme sorumluluğunun tam olarak yerine getirilmesini engellemektedir.

Faaliyet raporlarının stratejik yönetim süreci ve hesap verebilirliğe temel olacak bir nitelik taşıyabilmesi için bu raporların kurumların mali tablolarını içermesi gerekmektedir.

2.2.2. Bütçe Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Değerlendirmeye tabi tutulan idare faaliyet raporlarında yer alan bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin bilgilerin, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri arasında meydana gelen sapmaların nedenlerinin açıklanması dışında, büyük ölçüde mevzuata uygun şekilde raporlandığı görülmüştür. İdare faaliyet raporlarında “Mali Bilgiler” başlığı altında yer alan bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin bilgiler bu hükme göre değerlendirilmiş ve aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

1) İdare faaliyet raporlarında “Mali Bilgiler” başlığı altında, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerine yer verilmesi gerekmektedir.

Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 278'inin bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri arasında meydana gelen sapmaların nedenleri hakkında açıklama yapmadığı görülmüştür. Bu idarelerden 17'si genel bütçeli idare, 60'ı özel bütçeli idare, 20'si özel bütçeli diğer idare, 148'i belediye, 15'i bağlı idare, 16'sı il özel idaresi, 1'i mahalli idare birliği ve 1'i sosyal güvenlik kurumudur.

2) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 88'inin bütçe ile tahsis edilen ödeneklerin dışında idarenin kullanımına tahsis edilen özel ödenek, dış proje kredisi veya bağış ve yardım gibi kaynakları faaliyet raporunda göstermediği görülmüştür. Bu idarelerden 11'i genel bütçeli idare, 21'i özel bütçeli idare, 4'ü özel bütçeli diğer idare, 47'si belediye, 1'i bağlı idare, 1'i mahalli idare birliği ve 3'ü il özel idaresidir.

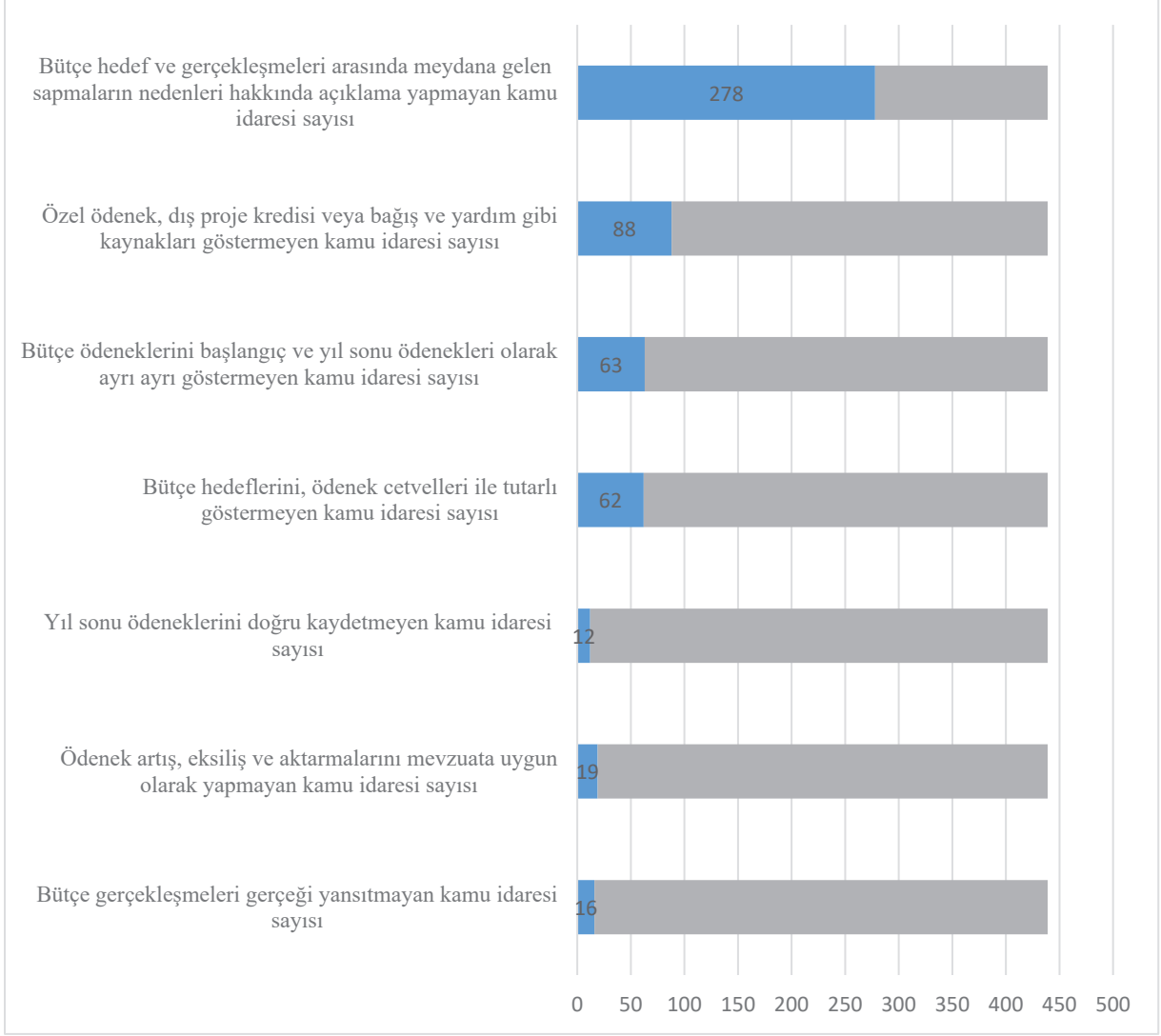
3) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 63'ünün bütçe ödeneklerini başlangıç ve yılsonu ödenekleri olarak ayrı ayrı göstermediği görülmüştür. Bu idarelerden 2'si genel bütçeli idare, 3'ü özel bütçeli diğer idare, 1'i sosyal güvenlik kurumu, 50'si belediye, 2'si bağlı idare ve 5'i il özel idaresidir.

4) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 62'sinde bütçe hedefleri ödenek cetvelleri ile karşılaştırıldığında, hedeflerin doğru gösterilmediği görülmüştür. Bu idarelerden 5'i genel bütçeli idare, 3'ü özel bütçeli idare, 2'si özel bütçeli diğer idare, 43'ü belediye, 2'si bağlı idare ve 7'si il özel idaresidir.

5) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 12'sinin yılsonu ödeneklerini doğru kaydetmediği görülmüştür. Bu idarelerden 1'i genel bütçeli idare, 1'i özel bütçeli diğer idare, 9'u belediye ve 1'i sosyal güvenlik kurumudur.

6) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 19'unun ödenek artış, eksiliş ve aktarmalarını mevzuata uygun olarak yapmadığı görülmüştür. Bu idarelerden 1'i genel bütçeli idare, 1'i özel idare, 16'sı belediye ve 1'i bağlı idaredir.

7) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 16'sının bütçe gerçekleştirmelerinin, düzenlilik denetimi sonuçları itibarıyla kontrol edildiğinde, gerçeği yansıtmadığı görülmüştür. Bu idarelerden 6'sı genel bütçeli idare, 4'ü özel bütçeli idare, 1'i sosyal güvenlik kurumu ve 5'i belediyedir.

Şekil 4: Bütçe Uygulama Sonuçlarının Raporlanmasının Değerlendirilmesi

Faaliyet raporlarında bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri arasındaki sapma nedenlerinin açıklanması ve bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin yukarıda sayılan diğer hususlara uygun bir şekilde raporlama yapılması önem arz etmektedir.

2.3. Performans Bilgisinin Değerlendirilmesi

İdare faaliyet raporlarında, idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine, performans programında yer alan performans hedef ve göstergelerinin gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, diğer performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda yapılan inceleme neticesinde şu hususlar tespit edilmiştir:

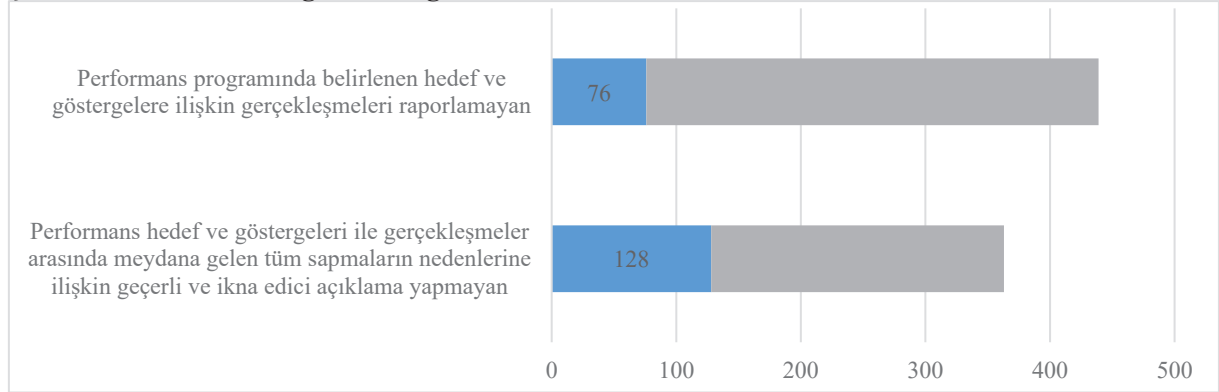
1) Faaliyet raporu hazırlayan kamu idarelerinden 76'sının performans programında belirlenen hedef ve göstergelere ilişkin gerçekleştirmeleri raporlamadığı görülmüştür. Bu

idarelerden 2'si genel bütçeli idare, 4'ü özel bütçeli idare, 2'si özel bütçeli diğer idare, 59'u belediye, 1'i mahalli idare birliği ve 8'i il özel idaresidir.

2) Faaliyet raporu hazırlayan ve performans bilgisine faaliyet raporlarında yer veren kamu idarelerinden 128'inin performans hedef ve göstergeleri ile gerçekleştirmeler arasında meydana gelen sapmaların nedenlerine ilişkin açıklama yapmadıkları veya yapılan açıklamaların geçerli ve ikna edici sebeplere dayanmadığı tespit edilmiştir. Bu idarelerden 6'sı genel bütçeli idare, 54'ü özel bütçeli idare, 5'i özel bütçeli diğer idare, 1'i sosyal güvenlik kurumu, 47'si belediye, 8'i bağlı idare ve 7'si il özel idaresidir.

Yukarıda yer verilen ve aşağıdaki grafikte özetlenen tespitler ışığında; tutarlılık ilkesi gereğince performans programında belirlenen performans hedef ve göstergelerine faaliyet raporunda aynen yer verilmesi; tam açıklama ilkesi gereğince de faaliyet sonuçlarının tüm yönleriyle açıklanması; raporlanan performans bilgisinin ölçülebilir ve doğrulanabilir olması ve faaliyet raporunda performans hedefleri ile gerçekleştirmeler arasında meydana gelen sapmalar hakkında geçerli ve ikna edici nedenler sunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Şekil 5: Performans Bilgisinin Değerlendirilmesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesinin üçüncü fıkrasında, merkezi yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir mali yıldaki faaliyet sonuçlarının Cumhurbaşkanlığına hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterileceği; altıncı fıkrasında ise raporlarda yer alacak hususların ve raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usul ve esasların, Sayıştayın görüşü alınarak Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

Anılan düzenlemeye istinaden yürürlüğe konulan Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 23'üncü maddesinde, faaliyet raporlarının mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğunu sağlayacak şekilde hazırlanması gerektiği ve faaliyet raporlarında yer alan bilgilerin doğru, güvenilir ve tarafsız olmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Genel Faaliyet Raporu 5018 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi ile Sayıştay Başkanlığına verilen görevin gereği olarak Kanun ve Yönetmelik'te belirlenen esas ve usullere uygunluk ile sunulan bilgilerin doğruluk ve güvenilirliği yönünden değerlendirilmektedir.

Mali saydamlık ilkesi gereğince, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi, raporların açık ve ulaşılabilir olması zorunludur. Nitekim Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 30'uncü maddesine göre; genel faaliyet raporunun, izleyen mali yılın Haziran ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanması ve Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu, mali saydamlığı sağlayacak şekilde ve mevzuatta öngörülen sürede kamuoyuna açıklanmış ve aynı süre içerisinde Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

Ayrıca Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Genel faaliyet raporunun kapsamı" başlıklı 31'inci maddesi uyarınca genel faaliyet raporunda aşağıda sıralanan bilgilerin yer alması gerekmektedir:

- a) Merkezi yönetim bütçesi gelir ve gider hedefleri ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,
- b) Kamu borç yönetimi raporu kapsamında borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,
- c) Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,
- ç) Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,
- d) Bütçenin uygulamasına ilişkin olarak Başkanlık tarafından yapılan faaliyetler,
- e) Program gerçekleştirmeleri hakkında genel değerlendirmeler,
- f) İdarelerin stratejik plan ve performans esaslı program bütçe uygulamaları hakkında genel değerlendirmeler,
- g) Mahalli idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmeler,
- ğ) Bütçeden yardım alan dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler,
- h) Başkanlıkça gerekli görülen diğer bilgiler.

3.1. Sunulan Bilgilere İlişkin Değerlendirme

3.1.1. Bütçe Hedef ve Gerçekleşmelerinin Değerlendirilmesi

5018 sayılı Kanun'da kamu politikalarının kalkınma planı ve orta vadeli programda belirlenmesi, kaynak tahsisinin ise bahse konu olan politika belgelerine dayanılarak hazırlanan bütçeler vasıtasıyla yapılması öngörülmektedir. Nitekim anılan Kanun'un 17'nci maddesinde gider tekliflerinin, orta vadeli programda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar dikkate alınarak hazırlanacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Genel ve özel bütçe kapsamındaki idarelerin, bu belge ile belirlenen sınırlar içinde kendi kurumsal önceliklerini saptayarak bütçelerini hazırlamaları gerekmektedir.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi'nde bütçe giderleri 4.469.570 milyon TL, bütçe gelirleri 3.810.149 milyon TL olarak belirlenmiş ve bütçe dengesinin 659.421 milyon TL, faiz dışı dengenin ise 93.825 milyon TL açık vermesi öngörülmüştür. 6 Şubat depremleri nedeniyle

zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması, hasar gören konutların yeniden inşası, gerekli altyapı hasarlarının onarılması ve yeni altyapıların tesis edilmesi, kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararların giderilmesi gibi amaçlarla yapılan harcamaların karşılanabilmesi için 15.7.2023 tarihinde Ek Bütçe yapılmıştır. 2023 yılı merkezi yönetim bütçesinde bütçe açığı hedefi ek bütçe dâhil 659.421 milyon TL olarak öngörülmüş iken yıl sonu gerçekleşmesi 1.380.450 milyon TL olmuştur. Faiz dışı dengenin ek bütçe dahil 13.285 milyon TL açık vermesi hedeflenmiş iken 2023 yıl sonu itibarıyla faiz dışı denge 705.835 milyon TL açık vermiştir.

3.1.2. Yıl Sonundaki Varlık ve Yükümlülüklerle İlişkin Bilgilerin Değerlendirilmesi

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 31'inci maddesi ile genel faaliyet raporunun kapsamı belirlenmiş olup maddenin birinci fıkrası (c) bendi hükmüne göre "Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler"e raporda yer verilmesi gerekmektedir. 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nda, "Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerle ilişkin bilgiler" başlığı altında; rapor ekinde yer alan merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelere ait bilançoların büyüklüklerinde bir önceki yıla kıyasla ortaya çıkan değişikliklere ve bu değişikliklerin hangi bilanço kalemlerinden kaynaklandığına dair bilgilere yer verilmiştir.

3.1.3. Ödenek Aktarmaları ve Diğer Ödenek İşlemlerine İlişkin Cetvelin Değerlendirilmesi

Kamu idarelerinin bütçelerine ilişkin olarak yapılan ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel Genel Faaliyet Raporu ekinde sunulmuştur.

3.1.4. Bütçenin Uygulamasına İlişkin Olarak Yapılan Faaliyetlerin Değerlendirilmesi

2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nda, "Bütçe Yönetimine İlişkin Faaliyetler" başlığı altında; mali mevzuatı ve merkezi yönetim bütçe hazırlık ve uygulamasını yönlendirmek amacıyla 2023 yılında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, yönetmelikler, bütçe uygulama tebliği, usul ve esas, genel yazı ve genelgeler ile mali kontrol faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.5. Bütçeden Yardım Alan Sivil Toplum Kuruluşlarının Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirmeler

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 31'inci maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca Genel Faaliyet Raporu'nda, bütçeden yardım alan dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelere yer verilmesi gerekmektedir. 2020, 2021 ve 2022 yıllarında eleştiri konusu edilmesine rağmen 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nda da bu kapsamda yardım yapılan kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmeksizin sadece yardım yapan idarelerin açıklandığı görülmüştür. Sorumluluk, mali saydamlık ve tam açıklama ilkelerinin yerine getirilmesi açısından faaliyetlere ilişkin bilgilere yer verilmesinin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

3.2. Sosyal Güvenlik Kurumunun Mali Bilgilerine İlişkin Değerlendirme

2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nda, Sosyal Güvenlik Kurumunun bütçe hedef ve gerçekleştirmelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı bölümün incelenmesi neticesinde; Sosyal Güvenlik Kurumu bütçe gelir/gider gerçekleşmesi tablolarında yer alan tutarlarla SGK tarafından Sayıştay denetimine sunulan 2023 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosunda yer alan tutarların uyumlu olduğu görülmüştür.

3.3. Kamu Borç Yönetimi Kapsamında Sunulan Mali Bilginin Değerlendirilmesi

2023 Yılı Genel Faaliyet Raporu'nun "Kamu Borç Yönetimi Gelişmeleri" başlıklı bölümünün incelemesi sonucu;

İç Borçlanma bölümünde yer alan; 2023 yılında 876 milyar TL iç borç servisine karşılık olarak 1.222 milyar TL tutarında iç borçlanma gerçekleştirildiği, yurt içi piyasada yaklaşık 121 milyar TL tutarında TL cinsinden kira sertifikası ihraç edildiği, yurt içi piyasada kurumsal yatırımcılara yönelik olarak döviz cinsi tahvil ile kira sertifikası ihraçları da gerçekleştirilerek 296,8 milyon ABD Doları tutarında ABD Doları cinsi kira sertifikası ve 6,3 milyar ABD Doları tutarında ABD Doları cinsi Devlet tahvil ihracıyla birlikte toplamda 6,6 milyar ABD Doları tutarında finansman sağlandığı, toplam borçlanmanın önemli bir kısmının TL cinsi sabit getirili

senetlerle sağlandığı, 2019-2022 döneminde toplam iç borçlanmanın yüzde 47'sinin söz konusu senetlerle sağlanırken bu oranın 2023 yılında yüzde 55'e yükseltildiği,

Dış Borçlanma bölümünde yer alan; Ocak, Mart, Nisan aylarında yapılan üç geleneksel tahvil ihracı ve Kasım ayında yapılan kira sertifikası ihracı ile uluslararası sermaye piyasalarından toplamda 10 milyar ABD Doları tutarında finansman sağlandığı; Ocak ayında gerçekleştirilen yılın ilk işleminin 2,75 milyar ABD Doları tutarında 10 yıl vadeli tahvil ihracı olduğu, tahvilin kupon oranının yüzde 9,375, getiri oranının yüzde 9,75 olarak gerçekleştiği; Mart ayında 2,25 milyar ABD Doları tutarında 7 yıl vadeli bir tahvil ihracı gerçekleştirildiği, tahvilin kupon oranının yüzde 9,375, getiri oranının yüzde 9,5 olarak gerçekleştiği; Nisan ayında gerçekleştirilen 2,5 milyar ABD Doları tutarındaki 7 yıl vadeli yeşil tahvil ihracının, Hazine tarafından uluslararası sermaye piyasalarında ihraç edilen ilk ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) tahvili olma özelliğini taşıdığı; Kasım ayında 2,5 milyar ABD Doları tutarında 7 yıl vadeli bir kira sertifikası ihracının gerçekleştirildiği, kira sertifikasının kira oranının yüzde 8,5091, getiri oranının ise yüzde 8,5 (UST + 394,4 baz puan) olarak gerçekleştiği,

İç Borç Servisi bölümünde yer alan; 2023 yılında 452,9 milyar TL anapara, 373,6 milyar TL faiz gideri, 49,6 milyar TL kira gideri olmak üzere toplam 876 milyar TL tutarında nakden iç borç servisi gerçekleştirildiği,

Dış Borç Servisi bölümünde yer alan; 2023 yılında toplam 163,5 milyar TL anapara ödemesi yapılarak 129,6 milyar TL faiz ödemesi, 16,3 milyar TL döviz cinsinden kira sertifikası ödemesi, 1,9 milyar TL dış borç iskonto ödemesi, 10,6 milyar TL türev ürün giderleri ödemesi, 9,4 milyar TL dış borç genel gider ödemesinin yapıldığı ve bu çerçevede devlet dış borçlarına ilişkin olarak 2023 yılında yapılan toplam dış borç servisi tutarının 331,3 milyar TL seviyesinde gerçekleştirildiği,

Borç Stoku bölümünde yer alan; 2023 yılı sonu itibarıyla merkezi yönetim borç stokunun 6 trilyon 737 milyar TL olarak gerçekleştiği, söz konusu borcun 3 trilyon 209 milyar TL'sinin iç borçlardan, 3 trilyon 527 milyar TL'sinin dış borçlardan oluştuğu, merkezi yönetim borç stokunun yüzde 71,6'sının sabit faizli, yüzde 28,4'ünün değişken faizli; yüzde 35,8'inin Türk Lirası ve yüzde 64,2'sinin ise döviz cinsi borçlardan oluştuğu; merkezi yönetim borç stokunun GSYH'ye oranının 2022 yılında yüzde 26,9 seviyesinde gerçekleşmiş olup söz konusu oranın 2023 yılı sonunda yüzde 25,6 seviyesinde gerçekleştiği,

Nakit Yönetimi bölümünde yer alan; 2023 yılı Hazine nakit gerçekleştirmelerine göre; nakit bazda toplam 5 trilyon 323 milyar TL gelir elde edildiği, 5 trilyon 395 milyar TL faiz dışı harcama yapıldığı ve faiz dışı açığın 71,7 milyar TL olduğu, toplam 564,9 milyar TL faiz ödemesi ile özelleştirme ve fon gelirleri dâhil edildiğinde ise Hazine nakit dengesinin 625,8 milyar TL açık verdiği, net borçlanmanın 823,5 milyar TL düzeyinde gerçekleşerek kur etkisi de dâhil edildiğinde yıl sonu kasa seviyesinde yaklaşık 360,1 milyar TL artış olduğu,

Yönünde verilen bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu Borç Yönetimi Raporu ile karşılaştırılmış ve sunulan verilerin doğru ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MAHALLİ İDARELER GENEL FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesinin ikinci fıkrasında, mahalli idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneğinin Sayıştay ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gönderileceği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlayacağı ve kamuoyuna açıklayacağı, aynı zamanda söz konusu raporun birer örneğinin Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına gönderileceği ifade edilmiştir.

Söz konusu Kanun metninin devamında Sayıştayın, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağı belirtilmiştir.

Mali saydamlık ilkesi gereğince her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi ve raporların açık ve ulaşılabilir olması zorunludur. Ayrıca yukarıda bahsedilen Kanun'a göre malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından da kamu idareleri sorumludur. Bu amaçla Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nun, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından izleyen mali yılın Haziran ayının on beşine kadar kamuoyuna açıklanması ve Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından 5018 sayılı Kanun ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik gereğince hazırlanmıştır. Söz konusu Rapor 26.07.2024 tarihinde resmi internet sitesinde yayımlanmak suretiyle kamuoyuna açıklanmış ve Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

Yönetmelik'e göre Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nda aşağıda sıralanan bilgilerin yer alması gerekmektedir:

- a) Mahallî idare bütçeleri gelir ve gider hedefleri ile gerçekleştirmelerine ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- b) Mahallî idareler, mahallî idarelere bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarının iç ve dış borçlarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- c) Mahallî idarelerin insan kaynakları ile fiziki kaynaklarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- ç) Mahallî idare bütçelerinden yapılan yardımlar ile sosyal hizmet harcamalarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- d) Mahallî idarelerin stratejik planlama ve performans esaslı program bütçeleme uygulamaları hakkında genel değerlendirmeler,
- e) Mahallî idarelere ilişkin iç denetim sonuçları hakkında bilgi ve değerlendirmeler,
- f) Mahallî idarelere ilişkin olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen denetim ve gözetim faaliyetleri hakkında özet bilgiler,
- g) Mahallî idarelerin yıl içerisinde yapmış olduğu yatırımlar ile gelecek yıllara yaygın yüklenmelerine ilişkin bilgiler,
- ğ) Başkanlık ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca gerekli görülen diğer bilgiler.

4.1. Sunulan Bilgilere İlişkin Değerlendirme

Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nun mahalli idarelerin faaliyet raporları esas alınarak hazırlanması gerekmektedir. Bununla amaçlanan, mahalli idarelerin mali durum ve performansı hakkında genel bir değerlendirme yaparak analize uygun bir zemin hazırlamaktır. Ancak Rapor'da, mahalli idarelerin faaliyet raporlarında yer alan mali bilgi, performans bilgisi ve diğer bilgilerin birleştirilerek değerlendirilmesini içeren herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu üzerinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

4.1.1. Mahalli İdare Bütçeleri Gelir ve Gider Hedefleri ile Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler

Raporda, bütçe gelir ve gider hedefleri ile gerçekleştirmelerine ilişkin detaylı bilgilere yer verilmiş; ancak bu bilgilere ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

4.1.2. Mahalli İdareler, Mahalli İdarelere Bağlı Kuruluş ve İşletmeler ile Belediye Ortaklıklarının İç ve Dış Borçlarına İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler

Rapor'da, mahalli idarelerin borç dağılımlarını ve 2023 yılı itibarıyla toplam borç yükünü gösterir bilgilere yer verilmiş; ancak bu bilgilere ilişkin değerlendirme yapılmamıştır. Ayrıca, Rapor'da mahalli idarelere bağlı kuruluşlar ve işletmeler ile belediye ortaklıklarının borçlarına ilişkin herhangi bir bilgi ve değerlendirmeye yer verilmemiştir.

4.1.3. Mahalli İdarelerin İnsan Kaynakları ile Fiziki Kaynaklarına İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler

Rapor'da, mahalli idarelerin insan kaynakları ile fiziki kaynaklarına ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilmiş; ancak bu bilgilere ilişkin değerlendirme yapılmamıştır.

4.1.4. Mahalli İdare Bütçelerinden Yapılan Yardımlar ile Sosyal Hizmet Harcamalarına İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler

Rapor'da, mahalli idarelerin yaptıkları yardım ve harcamalar; mahalli idarelere ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara, hane halkına ve yurtdışına yapılan transferler ile sermaye transferleri şeklinde sınıflandırılmış ve bilgilerine yer verilmiştir. Ancak, söz konusu yardım ve harcamalara ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

4.1.5. Mahalli İdarelerin Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Program Bütçeleme Uygulamaları Hakkında Değerlendirmeler

Mahalli idare faaliyet raporları esas alınarak mahalli idarelerin stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme uygulamaları hakkında yapılması gereken genel bir değerlendirmeye Rapor'da yer verilmemiştir.

4.1.6. Mahalli İdarelere İlişkin İç Denetim Sonuçları Hakkında Bilgi ve Değerlendirmeler

Rapor'da, mahalli idarelere ilişkin iç denetim sonuçları hakkında sadece yapılan denetim sayılarına ilişkin bilgiye yer verilmiş olup denetim konularına ilişkin olarak bilgi ve değerlendirmelere yer verilmediği görülmüştür. Türlerine göre mahalli idarelere tahsis edilen iç denetçi kadroları ile bunlara yapılan atamalara ilişkin sayısal bilgiye, denetim komisyonlarının oluşum sürecine ve türler itibarıyla düzenlenen rapor sayısına yer verilmiştir.

4.1.7. Mahallî İdarelere İlişkin Olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Yürütülen Denetim ve Gözetim Faaliyetleri Hakkında Bilgiler

Raporda, İçişleri Bakanlığınca yürütülen denetimin kapsamı ve ön inceleme işlemleri hakkında bilgiler ile mülkiye müfettişlerince ve mahalli idareler kontrolörlerince gerçekleştirilen denetim hakkında genel verilere yer verilmiştir. Ancak ilgili yasal düzenlemelerde öngörüldüğü üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen denetim ve gözetim faaliyetlerine yer verilmemiştir.

4.1.8. Mahalli İdarelerin Yıl İçinde Yapmış Olduğu Yatırımlar ile Gelecek Yıllara Yaygın Yüklenmelerine İlişkin Bilgiler

Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nda yıl içinde yapılan yatırımlarla ilgili olarak yatırım harcamalarının tutarları ile toplam harcamalar içerisindeki yüzdesel oranlarına yer verilmiştir. Gelecek yıllara yaygın yüklenmelere ilişkin bilgilere ise yer verilmemiştir.

4.1.9. Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Gerekli Görülen Diğer Bilgiler

Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'nda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile mahalli idarelerin birlikte yürüttüğü iş ve projelere detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

EKLER

EK 1: 2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM BİLANÇOSU (Bin TL)

AKTİF (VARLIKLAR)		2023	PASİF (KAYNAKLAR)		2023
1	DÖNEN VARLIKLAR	3.128.772.906,20	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	2.705.196.795,30
10	HAZİR DEĞERLER	1.299.136.159,40	30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	666.039.425,50
100	KASA	64.059,10	304	CARİ YILDA ÖDENECEK TAHVİLLER HESABI	655.313.672,90
101	ALINAN ÇEKLER	3.411.132,20	305	BONOLAR	1.251.183,50
102	BANKA	856.406.278,90	307	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	11.062.784,90
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ (-)	-502.832,40	308	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-2.278.870,90
104	PROJE ÖZEL HESABI	23.555.104,50	309	KISA VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR	690.655,00
105	DÖVİZ	370.374.886,60	31	KISA VADELİ DİŞ MALİ BORÇLAR	310.937.818,50
106	DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ (-)	-2.804,00	310	CARİ YILDA ÖDENECEK DİŞ MALİ BORÇLAR	310.937.818,50
107	ELÇİLİK VE KONSOLOSLUK NEZDİNDEKİ PARALAR	5.924.138,70	32	FAALİYET BORÇLARI	948.720.034,00
108	DİĞER HAZİR DEĞERLER	4.781.525,60	320	BÜTÇE EMANETLERİ	71.935.004,00
109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR	35.124.670,10	322	BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR	15,2
11	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	85.246,70	325	NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ	674.411.232,60
110	HİSSE SENETLERİ HESABI	84.074,50	329	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	202.373.782,30
111	ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI HESABI	5	33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	346.290.765,50
117	MENKUL VARLIKLAR	1.167,20	330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	20.233.851,00
12	FAALİYET ALACAKLARI	1.438.314.847,80	332	OKUL PANSİYONLARI	598.161,80
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR	485.272.952,70	333	EMANETLER	252.912.933,80
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR	919.087.142,30	335	TEK HAZİNE KURUMLAR HESABINDAN BORÇLAR HESABI	64.372.064,10
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	25.992.161,40	337	MUTEMETLİK CARİ HESABI	41.907,90
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	141.866,60	338	KONSOLOSLUK CARİ HESABI	0
127	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI	7.820.724,70	339	RISK HESABI	8.131.846,90
13	KURUM ALACAKLARI	213.756.610,00	34	ALINAN AVANSLAR	1.299.358,60
130	DİŞ BORÇUN İKRAZINDAN DOĞAN ALACAKLAR	3.336.852,40	340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	1.289.219,00
132	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR	12.396.792,90	349	ALINAN DİĞER AVANSLAR	10.139,60
137	TAKİPTEKİ KURUM ALACAKLARI	197.483.587,10	36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	10.958.881,90
138	TAKİPTEKİ KURUM ALACAKLARI KARŞILIĞI (-)	-29.631,70	361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	4.108.317,80
139	DİĞER KURUM ALACAKLARI	569.009,40	362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAH.	4.579.619,30
14	DİĞER ALACAKLAR	6.039.849,60	363	KAMU İDARELERİ PAYLARI	1.298.019,20
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR	6.039.849,60	368	VADESİ GEÇMİŞ ERT. VEYA TAK. VERGİ VE DİĞ. YÜKÜMLÜLÜKLER	972.925,60
15	STOKLAR	57.475.895,30	37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	4.193.367,10
150	İLK MADDE VE MALZEME	56.434.546,40	370	DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YÜK.KAR.HES.	19.493,90
151	YARI MAMÜLLER - ÜRETİM	132.274,40	371	DÖNEM KARI VE PEŞİN ÖD. VERGİLER VE DİĞER YÜK KAR.HES. (-)	-10.658,80
152	MAMÜLLER	197.538,30	372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	4.161.054,00
153	TİCARİ MALLAR	702.818,20	379	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	23.477,90
157	DİĞER STOKLAR	8.718,00	38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	416.737.593,80
16	ÖN ÖDEMELER	86.248.143,30	380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	37.227.855,70
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ	2.910.879,30	381	GİDER TAHAKKUKLARI	379.509.738,10
162	BÜTÇE DİŞİ AVANS VE KREDİLER	73.034.702,20	39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	19.550,60
164	AKREDİTİFLER	4.561.402,40	397	SAYIM FAZLALARI	19.550,60
166	PROJE ÖZEL HESABINDAN VERİLEN AVANS VE AKREDİTİFLER	302.893,40	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	6.961.706.875,10
167	DOĞRUDAN DİŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI AVANS VE AKREDİTİFLERİ	5.438.266,00	40	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	2.582.922.418,60
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	26.556.429,10	404	TAHVİLLER HESABI	2.552.453.794,70
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	26.370.330,90	407	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	122.021.145,80
181	GELİR TAHAKKUKLARI	186.098,20	408	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-97.085.264,60
19	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	1.159.725,10	409	UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR	5.532.742,80
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ	1.156.220,00	41	UZUN VADELİ DİŞ MALİ BORÇLAR	3.214.834.166,70
193	PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	0	410	DİŞ MALİ BORÇLAR	3.214.834.166,70
194	TEYİTSİZ DOĞRUDAN DİŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI	0	42	FAALİYET BORÇLARI	177
196	PERSONEL AVANSLARI	0	429	DİĞER FAALİYET BORÇLARI	177
197	SAYIM NOKSANLARI	3.505,10	43	DİĞER BORÇLAR	5.113.613,70
198	DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR	0	430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	4.822.482,20
2	DURAN VARLIKLAR	38.789.630.756,50	438	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	7.294,70
21	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	1.540.462,10	439	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	283.836,80
217	MENKUL VARLIKLAR	1.540.462,10	44	ALINAN AVANSLAR	3.730,60
22	FAALİYET ALACAKLARI	128.658.486,20	440	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	3.730,60
220	GELİRLERDEN ALACAKLAR	118.177.615,20	47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	42.955.954,50
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	803.167,40	472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	42.919.852,10
226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	865.628,80	479	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	36.102,40
227	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI	8.812.074,80	48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	1.115.876.813,80
23	KURUM ALACAKLARI	414.418.316,20	480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER	187.395.026,00
230	DİŞ BORÇUN İKRAZINDAN DOĞAN ALACAKLAR	15.991.633,90	481	GİDER TAHAKKUKLARI	928.481.787,70
232	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR	390.782.748,90	5	ÖZ KAYNAKLAR	32.251.499.992,40

239	DİĞER KURUM ALACAKLARI	7.643.933,40	50	NET DEĞER	4.322.031.342,80
24	MALİ DURAN VARLIKLAR	529.359.579,00	500	NET DEĞER	4.322.031.342,80
240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER	268.828.804,80	51	DEĞER HAREKETLERİ	14.090.192,60
241	MAL VE HİZMET ÜRETEK KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER	641.593.862,00	519	DEĞER HAREKETLERİ SONUÇLARI	14.090.192,60
242	DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER	15.104.922,00	57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	39.873.835.432,70
247	SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)	-396.303.923,90	570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	39.873.835.432,70
248	DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR	135.914,10	58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-9.478.252.159,60
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	37.440.744.319,90	580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-9.478.252.159,60
250	ARAZİ VE ARSALAR	33.050.730.025,10	59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-2.480.204.816,20
251	YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ	1.626.411.785,70	591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU (-)	-2.480.204.816,20
252	BİNALAR	3.331.330.379,00			
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	101.079.800,30			
254	TAŞITLAR	57.533.794,60			
255	DEMİRBAŞLAR	195.128.692,60			
256	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	88.899.536,30			
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	-2.033.159.782,40			
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	1.006.183.133,40			
259	YATIRIM AVANSLARI	16.606.955,30			
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	2.205,50			
260	HAKLAR	12.518.068,20			
263	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	2.181,00			
264	ÖZEL MALİYETLER	582.724,40			
267	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	20.406,90			
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	-13.121.175,00			
28	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	274.867.862,10			
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	75.782.507,70			
281	GELİR TAHAKKUKLARI	199.085.354,40			
29	DİĞER DURAN VARLIKLAR	39.525,60			
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	3.440.166,50			
297	DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR	28.680,30			
299	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	-3.429.321,20			
	AKTİF TOPLAMI	41.918.403.662,80		PASİF TOPLAMI	41.918.403.662,80
9-	BORÇLU NAZİM HESAPLAR		9-	ALACAKLI NAZİM HESAPLAR	
91	NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER	403.086.484,70	91	NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER	403.086.484,70
910	TEMİNAT MEKTUPLARI	401.608.587,10	911	TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ	401.608.587,10
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER	267.816,50	913	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ	267.816,50
914	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	1.210.081,10	915	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI KARŞILIĞI HESABI	1.210.081,10
92	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	1.034.797.168,60	92	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	1.034.797.168,60
920	GİDER TAAHHÜTLERİ	1.016.390.700,20	921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI	1.016.390.700,20
922	KAMU-ÖZEL İŞBİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ HESABI	18.406.468,40	923	KAMU-ÖZEL İŞBİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	18.406.468,40
93	VERİLEN GARANTİLER	1.895.103.834,30	93	VERİLEN GARANTİLER	1.894.908.176,60
930	VERİLEN GARANTİLER	1.194.971.177,00	931	VERİLEN GARANTİLER KARŞILIĞI	1.194.971.177,00
932	VERİLEN TAAHHÜT BELGELERİ	344.748.791,60	933	VERİLEN TAAHHÜT BELGELERİ KARŞILIĞI	344.553.133,90
934	BORÇ ÜSTLENİM TAAHHÜTLERİ HESABI	355.383.865,70	935	BORÇ ÜSTLENİM TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	355.383.865,70
94	DEĞERLİ KAĞIT VE ÖZEL TAHAKKUK	80.833.101,60	94	DEĞERLİ KAĞIT VE ÖZEL TAHAKKUK	80.833.101,60
940	DEĞERLİ KAĞIT AMBARLARI	7.746.955,80			
942	ZİMMETLE VERİLEN DEĞERLİ KAĞITLAR	2.800.881,70			
944	YOLDAKİ DEĞERLİ KAĞITLAR	480,5	945	DEĞERLİ KAĞIT İŞLEMLERİ	10.548.318,00
946	ÖZEL TAHAKKUKLARDAN ALACAKLAR	20.037.350,50	947	ÖZEL TAHAKKUKLAR	20.037.350,50
948	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR	50.247.433,10	949	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ	50.247.433,10
95	DIŞ BORÇLANMA İLE İLGİLİ HESAPLAR	338.813.726,20	95	DIŞ BORÇLANMA İLE İLGİLİ HESAPLAR	338.813.726,20
950	KULLANILACAK DIŞ KREDİLER	334.536.813,80	951	KREDİ ANLAŞMALARİ	334.536.813,80
954	RİSK HESABI ALACAKLARI	4.271.305,00	955	RİSK HESABI ALACAKLARI KARŞILIĞI	4.271.305,00
956	GENEL BÜTÇE DIŞI İDARELER TEYİTSİZ DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI	5.607,40	957	GENEL BÜTÇE DIŞI İDARELER DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI BİLDİRİMİ	5.607,40
958	DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİLERİNDEN AÇILAN AKREDİTİFLER	0	959	DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİLERİNDEN AÇILAN AKREDİTİFLER KARŞILIĞI	0
96	KURUMCA VERİLEN EMANETLER	249.084.120,80	96	KURUMCA VERİLEN EMANETLER	249.084.120,80
960	BAĞIŞ VE HİBELER HESABI	0	961	BAĞIŞ VE HİBELER KARŞILIĞI HESABI	0
962	BİLİMSEL PROJELER HESABI	249.020.687,70	963	BİLİMSEL PROJELER KARŞILIĞI HESABI	249.020.687,70
964	KAMU İDARELERİNE TAHSİSLİ BİNALAR VE ARAZİLER HESABI	63.361,90	965	KAMU İDARELERİNE TAHSİSLİ BİNALAR VE ARAZİLER KARŞILIĞI HESABI	63.361,90
968	İZ BEDELLE İZLENEN KIYMETLER HESABI	71,2	969	İZ BEDELLE İZLENEN KIYMETLER KARŞILIĞI HESABI	71,2
97	DİĞER NAZİM HESAPLAR	690.686.211,00	97	DİĞER NAZİM HESAPLAR	690.686.211,00
970	TÜREV PİYASASI BORÇLARI HESABI	344.646.361,00	971	TÜREV PİYASASI BORÇLARI KARŞILIĞI HESABI	344.646.361,00
972	TÜREV PİYASASI ALACAKLARI HESABI	346.039.850,00	973	TÜREV PİYASASI ALACAKLARI KARŞILIĞI HESABI	346.039.850,00
99	DİĞER NAZİM HESAPLAR	1.177.063.492,50	99	DİĞER NAZİM HESAPLAR	1.177.259.150,20
990	KİRAYA VERİLEN DURAN VARLIKLAR	84.891.784,10			
991	MAZBUT VAKIFLAR TAŞINMAZ SATIŞLARI VE TAVİZ BEDELLERİ	1.198.355,20	992	MAZBUT VAKIFLAR İÇİN YAPILAN GİDERLER HESABI	1.198.355,20
993	MADDİ DURAN VARLIKLARIN KİRA VE İRTİFAK HAKKI GELİRLERİ	6.245.653,60			
998	DİĞER NAZİM HESAPLAR	1.084.727.699,70	999	DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	1.176.060.795,00
	GENEL TOPLAM	47.787.871.802,40		GENEL TOPLAM	47.787.871.802,40

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan Merkezi Yönetim alt sektörüne dahil idarelerin verilerini içermektedir.
2. Borçlanma senetleri muhasebe kayıtlarındaki değerler üzerinden raporlanmıştır.
3. Konsolide bilanço tek bir raporlama birimine aitmiş gibi kabul edildiğinden 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı netleştirilerek raporlanmıştır.
4. Mali raporlama tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.
5. Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerce tahsisli olarak kullanılan taşınmazın değeri 16 trilyon 229 milyar 526 milyon TL'dir.
6. Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin kendi aralarında yaptıkları işlemlere uygulanan konsolidasyon işleminin detayları Bilançonun Eki olan "Konsolide Edilen / Edilemeyen Tutarlar" tablosunda yer almaktadır.
7. 2023 yılında duran varlıklar ve özkaynaklarda meydana gelen artış, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 30 uncu maddesi ve Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 85 Sıra Nolu Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması Genel Tebliği çerçevesinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanmaktadır.

EK 2: 2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU (Bin TL)

	2023	% Dağılım
FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI (Tahakkuk Esaslı)	7.343.568.816,20	100
Vergi Gelirleri	5.365.304.073,60	73,1
Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	1.992.905.545,10	27,1
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	90.020.924,70	1,2
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	1.865.467.507,80	25,4
Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	1.178.772.748,90	16,1
Damga Vergisi	92.092.247,00	1,3
Harçlar	135.804.815,00	1,8
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	10.240.285,10	0,1
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	256.174.969,30	3,5
Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	59.029.725,30	0,8
Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	27.023.764,40	0,4
KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	79.014.327,20	1,1
Kurumlar Hasılatı	81.678,60	0
Kurumlar Karları	15.950.244,70	0,2
Kira Gelirleri	62.500.383,20	0,9
Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	12.574.845,90	0,2
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	87.446.700,90	1,2
Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	28.432.834,80	0,4
Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	17.654,10	0
Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	21.158.988,10	0,3
Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	18.365.091,70	0,3
Proje Yardımları	4.633.879,10	0,1
Özel Gelirler	14.756.517,90	0,2
Hizmet Sunumu Karşılığı Alınan Gelirler	81.735,10	0
Diğer Gelirler	737.447.811,60	10
Faiz Gelirleri	289.373.323,00	3,9
Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	122.535.440,10	1,7
Para Cezaları	183.212.047,30	2,5
Diğer Çeşitli Gelirler	142.327.001,10	1,9
Menkul Kıymet Ve Varlık Satış Gelirleri	1.520.779,40	0
Taşınmaz Satış Gelirleri	1.231.545,40	0
Taşınır Satış Gelirleri	110.702,20	0
Menkul Kıymet Ve Varlık Satış Gelirleri	170.209,30	0
Diğer Sermaye Satış Gelirleri	8.322,50	0
Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	892.054.628,30	12,1
Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur Farkları	491.641.675,10	6,7
Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	820.825,30	0
Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	121,6	0
Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	5.322.328,00	0,1
Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	13.912,90	0
Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Azalışlar	85.312.263,00	1,2
Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsinden Alacaklardaki Artışlar	137.961.930,10	1,9
Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişimlerinden Kaynaklanan Gelirler	728,9	0
Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	170.980.843,40	2,3
Karşılık Gelirleri	194.126,10	0
Takipteki Kurum Alacakları Karşılıklarından Kaynaklananlar	59,2	0
Kıdem Tazminatı Karşılıkları	193.792,90	0
Diğer Borç ve Gider Karşılıkları	274,0	0
Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklar	871.742,80	0
Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan E.E.G	235.000,00	0
Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan E.E.G	278.953,90	0
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan E.E.G	18.163,70	0
Sosyal Güvenlik Kurumlarından Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan E.E.G	9.327,60	0
Mahalli İdarelerden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan E.E.G	330.297,60	0
Diğer Gelirler	2.553.984,20	0
Özel Hesap Gelirleri	2.553.984,20	0
FAALİYET GİDERLERİ TOPLAMI (Tahakkuk Esaslı)	9.823.773.632,40	100
Personel Giderleri	1.345.873.231,10	13,7
Memurlar	1.053.403.499,40	10,7
Sözleşmeli Personel	92.746.885,70	0,9
İşçiler	144.962.233,20	1,5
Geçici Personel	27.931.741,70	0,3
Diğer Personel	20.520.015,80	0,2
Milletvekilleri	736.608,60	0
Cumhurbaşkanı Ödeneği	1.445,00	0
İstihbarat Personeli	5.570.801,70	0,1
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	187.385.348,60	1,9
Memurlar	136.873.663,80	1,4
Sözleşmeli Personel	11.259.395,40	0,1
İşçiler	28.215.170,20	0,3
Geçici Personel	4.469.944,30	0
Diğer Personel	6.045.116,50	0,1
Milletvekilleri	26.186,20	0

İstihbarat Personeli	458.800,30	0
Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları	37.071,90	0
Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	457.391.725,90	4,7
Üretime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	4.278.416,50	0
Tüketime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	192.032.516,90	2
Yolluklar	13.539.778,80	0,1
Görev Giderleri	32.746.550,10	0,3
Hizmet Alımları	199.639.788,90	2
Temsil Ve Tanıtma Giderleri	1.981.322,00	0
Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım Ve Onarım Giderleri	8.652.387,10	0,1
Gayrimenkul Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	2.367.607,70	0
Tedavi Ve Cenaze Giderleri	2.153.357,80	0
Faiz Giderleri	1.097.588.225,60	11,2
Diğer İç Borç Faiz Giderleri	918.750.108,80	9,4
Dış Borç Faiz Giderleri	161.533.674,60	1,6
İskonto Giderleri	12.062.268,90	0,1
Türev Ürün Giderleri	1.129.489,00	0
Kira Sertifikası Giderleri	3.644.596,70	0
Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti Giderleri	468.087,50	0
Cari Transferler	2.427.979.726,90	24,7
Görev Zararları	793.935.292,30	8,1
Hazine Yardımları (Mahalli İdare Yardımları)	550.614.993,50	5,6
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	36.791.229,20	0,4
Hane Halkına Yapılan Transferler	401.242.716,80	4,1
Yurtdışına Yapılan Transferler	19.365.287,30	0,2
Gelirlerden Ayrılan Paylar	626.030.207,70	6,4
Sermaye Transferleri	886.039.758,30	9
Yurtiçi Sermaye Transferleri	837.077.415,20	8,5
Yurtdışı Sermaye Transferleri	1.099.197,30	0
Hazine Yardımları	47.863.145,80	0,5
Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	2.172.307.415,50	22,1
Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumsuz Kur Farkları	311.262.122,10	3,2
Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerlenmesinden Oluşan Olumsuz Farklar	119.254,20	0
Stokların Değerlenmesinden Oluşan Olumsuz Farklar	729,4	0
Maddi Duran Varlıkların Değerlenmesinden Oluşan Olumsuz Farklar	198.852,00	0
Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlenmesinden Oluşan Olumlu Farklar	2,5	0
Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artışlar	1.579.071.751,50	16,1
Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsinden Alacaklardaki Azalışlar	17.182.893,30	0,2
Kur Değ. Dışındaki Değer ve Miktar Değişimlerinden Kaynaklanan Giderler	161.702,20	0
Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	264.310.108,30	2,7
Amortisman Giderleri	440.726.113,80	4,5
Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	436.820.712,70	4,4
Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	3.848.342,80	0
Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	57.058,30	0
İlk Madde ve Malzeme Giderleri	64.024.907,80	0,7
Kırtasiye Malzemeleri	4.402.332,60	0
Beslenme, Gıda amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzemeleri	364.977,10	0
Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	19.880.910,10	0,2
Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	4.199.073,60	0
Temizleme Ekipmanları	1.873.738,50	0
Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	2.215.271,30	0
Yiyecek	8.860.022,10	0,1
İçecek	451.447,60	0
Canlı Hayvanlar	1.038.661,80	0
Zirai Maddeler	935.115,70	0
Yem	61.266,80	0
Bakım, Onarım ve Üretim Malzemeleri	9.435.088,10	0,1
Yedek Parçalar	3.587.847,00	0
Nakil Vasıtaları Lastikleri	195.628,40	0
Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Giderler	2.723.613,40	0
Spor Malzemeleri Grubu	151.805,60	0
Basınçlı Ekipmanlar	37.671,70	0
Diğer Tüketim Amaçlı Ekipmanlar	3.610.436,50	0
Karşılık Giderleri	13.312.357,90	0,1
Takipteki Kurum Alacakları Karşılığı	1.328,10	0
Kıdem Tazminatı Karşılıkları	13.287.305,90	0,1
Kurumlar Vergisi Karşılıkları	19.493,90	0
Diğer Borç ve Gider Karşılıkları	4.230,00	0
Satışların Maliyeti	8.903.277,40	0,1
Satılan Mamuller Maliyeti	2.602.579,30	0
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	5.948.221,60	0,1
Satılan Hizmet Maliyeti	351.328,80	0
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	108,9	0
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri	2,5	0
Genel Yönetim Giderleri	315,9	0
Çalışmayan Kısım Gider ve Zararlar	9,4	0
Finansman Giderleri	711	0
Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	608.473.436,90	6,2
Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	607.714.061,20	6,2

Kişilerden Alacaklardan Silinenler	514.181,30	0
Kurum Alacaklarından Silinenler	245.088,30	0
Diğer Kurum Alacaklarından Silinenler	106,1	0
Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	2.882.799,90	0
Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	2.261.457,10	0
Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	455.858,60	0
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlara Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	20.051,60	0
Sos. Güv. Kurumlarına Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	3.516,00	0
Mahalli İdarelere Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	141.916,60	0
Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	97.987.477,30	1
Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	97.987.477,30	1
Diğer Giderler	12.897.829,40	0,1
Hazine Taşınmazlarının Satışından Mahalli İdarelere Paylar	59.951,80	0
2/B Satış İndirimi	922	0
Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	12.836.955,60	0,1
NET FAALİYET SONUCU	-2.480.204.816,20	

- 1) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan Merkezi Yönetim alt sektörüne dahil idarelerin verilerini içermektedir.
- 2) Faaliyet gelirleri ve giderleri, muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak mali yıl içerisinde tahakkuk eden ve tahsilat veya ödeme şartına bağlı kalınmaksızın hesaplara kaydedilen her türlü kamu gelir ve giderinden oluşmaktadır.
- 3) Nakit esasına göre kayıt ve takip edilen bütçe giderleri ve bütçe gelirleri; yasama organı tarafından analitik bütçe sınıflamasına uygun olarak kamu kaynaklarından ödeme yapma yetkisi (ödenek) ve tahsilat yapma yetkisinin takibine yönelik olarak kullanılırlar. Nazım karakterli olarak kullanılan bütçe giderleri ve bütçe gelirleri hesaplarının; faaliyet hesapları grubundaki gelirler ve giderler hesaplarından bağımsız olarak değerlendirilmesi ve yorumlanması gerekir.
- 4) 610 İndirim, İade ve İskonto hesap kodu bu tabloda Faaliyet Gelirlerinde ilgili detay koda eklenmiştir.
- 5) Mali raporlama tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler üzerinden derlenmektedir.
- 6) Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin kendi aralarında yaptıkları işlemlere uygulanan konsolidasyon işleminin detayları Bilançonun Eki olan "Konsolide Edilen / Edilemeyen Tutarlar" tablosunda yer almaktadır.